

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Kotrčové a soudců Mgr. Pavly Polednové a JUDr. Olgy Petrové ve věci

žalobce: **M. S.**, narozený dne xxx
bytem xxx xxx xxx, xxx, xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Radkou Mackovou
sídlem Celetná 554/4, Praha 1

proti
žalovanému: **JUDr. Mgr. P. Š., Ph.D., MBA**, narozený dne xxx
bytem xxx xxx, xxx

o uložení povinnosti souhlasit s vyzvednutím uren a o nahrazení souhlasného prohlášení

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 16. května 2017, č. j. 26 C 173/2016-128,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 600 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu o uložení povinnosti žalovanému poskytnout veškerou součinnost Hřbitovní správě při vyzvednutí uren a souhlasit s vyzvednutím uren se zpopelněnými ostatky zesnulých Ing. H. S., narozeného xxx, zemřelého xxx a H. S., narozeného xxx, zemřelého xxx, které jsou umístěny v hrobě na adrese Pohřební ústav hl. m. Prahy, Krematorium Strašnice, Vinohradská 214, 100 00 Praha 10, v hrobě odd. xxx, č. hrobu xxx, a o nahrazení souhlasného prohlášení žalovaného po právní moci rozsudku (výrok I.) a

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení 1.800 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.).

2. Soud prvního stupně po provedeném dokazování vyšel ze skutkového zjištění, že žalovaný je nájemcem předmětného hrobového místa, v němž se nacházejí předmětné urny s ostatky zemřelých. Takto zjištěný skutkový stav považoval za dostačující pro posouzení sporu a rozhodnutí ve věci samé, a proto již neprováděl další účastníky navržené důkazy. Z provedeného dokazování nevyvodil žádná rozhodná skutková zjištění ohledně tvrzených příbuzenských vztahů žalobce a zemřelých, jeho možnosti uložit ostatky zemřelých na hrobové místo v Xxx xxx a stanoviska sestry žalobce M. S..
3. Po právní stránce věc posoudil dle ust. § 92 odst. 2 zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Citoval závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 685/2005 a sp. zn. 22 Cdo 2773/2004, podle kterých „pozůstatky zesnulých nemohou být předmětem občanskoprávních vztahů (a tudíž ani vlastnické žaloby)“ a „návrhům domáhajících se vydání rozhodnutí, jež se týká nakládání s ostatky pochovaných nebo zpopelněných těl zemřelých osob, nelze vyhovět“. Dále konstatoval, že aniž by občanský zákoník prohlašoval lidské ostatky za věc, zakládá výslovně právo na jejich vydání osobám uvedeným v citovaném ustanovení. Z textu zákona však vyplývá, že toto oprávnění nevznikne, pokud jsou ostatky již uloženy na veřejném pohřebišti. S poukazem na komentované znění občanské zákoníku zdůraznil, že v naposled uvedeném omezení lze spatřovat jistou preferenci ochrany veřejných mravů, pořádku a zdraví, která se realizuje pohřbíváním zemřelých na regulovaných veřejných pohřebištích, před případným zájmem pozůstalých, projeveným třeba i dodatečně s časovým odstupem, mít ostatky zemřelého člověka u sebe. S ohledem na konstantní judikaturu, která dopadá na projednávanou věc a komentované znění občanského zákoníku, pak dospěl soud prvního stupně k závěru, že žaloba není po právu, neboť pozůstatky zesnulých nemohou být předmětem občanskoprávních vztahů.
4. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle úspěchu ve věci dle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř.
5. Proti rozsudku podal žalobce včasné odvolání. Namítal, že soud prvního stupně nesprávně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl podstatnou část důkazů, při rozhodování použil nepřiléhavou judikaturu a věc také nesprávně právně posoudil. Vyjádřil nesouhlas se závěrem soudu prvního stupně, že lidské ostatky nemohou být předmětem občanskoprávních vztahů, neboť zákon s nakládáním s lidskými ostatky výslovně počítá. Poukázal na to, že s lidskými ostatky je možno nakládat za podmínek důstojných pro zesnulé a splnění zákonných požadavků. Zdůraznil, že nelze považovat za nedůstojné vydání ostatků zesnulých a jejich přemístění do rodinné hrobky žalobce, která je udržovaná a jsou zde pohřbeni další členové rodiny žalobce i zesnulých. Konstatoval, že naopak místo, v němž jsou urny s ostatky v současné době umístěny, je v dispozici zcela cizí osoby a není ani řádně udržováno a je zarostlé planou zelení. Žalobce dále namítal, že žalovaný svým postojem a odmítáním součinnosti s vyzvednutím urn zasahuje do osobnostních práv samotných zesnulých i žalobce. Dle žalobce žalovaný zjevně bezdůvodně brání žalobci v realizaci jeho práva na respektování soukromého a rodinného života, čímž toto právo porušuje. Zdůraznil, že žalovaný svým postojem porušuje dobré mravy a rovněž právo žalobce na rodinný život. Závěrem poukázal na to, že rovněž M. S., dcera zesnulého Ing. H. S. a nevlastní sestra zesnulého H. S., která byla předchozí nájemkyní předmětného hrobového místa v dopise ze dne 11.10.2010 výslovně požádala žalovaného, aby jí dovolil urny vyzvednout a uložit do rodinné hrobky v Xxx xxx. Na základě uvedeného pak navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě vyhová.

6. Žalovaný ve vyjádření k podanému odvolání naopak navrhl potvrzení rozsudku soudu prvního stupně. Zdůraznil, že on ani jeho procesní předchůdce nezavdali k danému soudnímu sporu žádnou příčinu. Konstatoval, že dosavadní klidný stav je zcela legální a odpovídá platnému právu. Odvolací argumentaci žalobce označil za vybájenou a lichou. Poukázal na to, že celá záležitost má hlubší etický podtext, který se odvíjí od vztahu otce žalovaného s paní M. S. starší a od vztahu žalobce s nevlastní sestrou M. S.. Uvedl, že v projednávané věci nelze postupovat dle ust. § 92 odst. 2 o. z., neboť uvedené ustanovení dopadá na případy, kdy lidské ostatky nejsou uloženy na veřejném pohřebišti. Dle žalovaného tato právní úprava vychází z toho, že pokud nejsou uloženy lidské ostatky na veřejném pohřebišti, potom by za určitých okolností mohli mít nejbližší příbuzní odepřen přístup k ostatkům zesnulého, aby mu mohli projevit úctu. Poukázal na to, že v daném případě jsou obě urny řádně uloženy na veřejném pohřebišti tak, jak předpokládá zákon o pohřebnictví. Zdůraznil, že v takovém případě podle zákona o pohřebnictví hraje klíčovou roli nájemce hrobového místa, ve kterém se ostatky nacházejí, neboť je jedinou oprávněnou osobou, která může povolit vyjmutí urny z hrobového místa. Vyjádřil názor, že žádost nájemce hrobového místa s exhumací urny s popelem nelze v žádném případě obejít a nelze nikoho nutit, aby se proti své vůli vzdal svého přesvědčení a učinil úkon, který si nepřeje. Závěrem zopakoval, že současný stav je stavem legálním a ani soud nemůže nahradit potřebné rozhodnutí nájemce hrobového místa.
7. Odvolací soud přezkoumal podle ust. § 212 a § 212a o.s.ř. napadený rozsudek soudu prvního stupně i řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
8. Soud prvního stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek skutkových zjištění a dokazování provedl v rozsahu potřebném pro rozhodnutí ve věci samé. Vyšel ze správně zjištěného skutkového stavu věci a věc také správně posoudil po právní stránce. Na podporu své argumentace použil přílehou judikaturu Nejvyššího soudu ČR, která byt' vychází z právní úpravy účinné do 31.12.2013, je plně použitelná i v poměrech současné platné právní úpravy. Odvolací soud se se závěry soudu prvního stupně ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje. Odvolací námitky žalobce nejsou způsobilé správnost rozhodnutí soudu prvního stupně zpochybnit.
9. Žalobce se podanou žalobou domáhá, aby soud uložil žalovanému povinnost souhlasit s vyzvednutím urn s ostatky zesnulého otce a bratra žalobce z hrobového místa, jehož je žalovaný nájemce, a nahradil tak svým rozhodnutím souhlasné prohlášení žalovaného. Soud může svým rozhodnutím nahradit prohlášení vůle (ust. § 161 odst. 3 o.s.ř.), avšak pouze v případech stanovených zákonem. O takový případ se však v dané věci nejedná. Z ust. § 22 odst. 5 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých dalších zákonů vyplývá, že lidské ostatky mohou být exhumovány pouze na žádost nájemce hrobového místa nebo nařídí-li exhumaci v trestním řízení předseda senátu nebo státní zástupce. Ze zákona však ne plyne povinnost nájemce hrobového místa o exhumaci lidských ostatků požádat a ani možnost soudu takový projev vůle nájemce hrobového místa nahradit.
10. Nadto žalobci ani nesvědčí jakékoliv právo požadovat na žalovaném vydání předmětných urn s ostatky jeho příbuzných za účelem jejich přemístění do rodinné hrobky. Podstatné totiž je, že lidské tělo a jeho části včetně tělesných ostatků (ust. § 493 o. z.) nejsou věcí v právním slova smyslu, a tudíž nemohou být předmětem věcných nebo závazkových majetkových práv. S uvedeným pak není v rozporu, že zákon za určitých podmínek nakládání s tělesnými ostatky upravuje. Právo na vydání lidských ostatků dle ust. § 92 odst. 2 o. z. není totiž nárokem vyplývajícím z ochrany vlastnického práva, svou povahou se jedná o osobnostní relativní právo *sui generis* vznikající *ex lege* pohřbením těl zemřelého člověka a zanikající uložením ostatků na veřejném pohřebišti (srovnej Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část /§ 1-654/.

Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. BECK, 2014, str. 554). Za situace, kdy ostatky zesnulých v projednávané věci jsou uloženy na veřejném pohřebišti, nesvědčí žádné z osob uvedených v ust. § 92 odst. 2 o. z. právo na jejich vydání.

11. Z uvedeného plyne, že žalobcem uplatňované nároky nemají oporu v hmotném právu, a tudíž soud prvního stupně postupoval zcela správně, pokud žalobu shledal nedůvodnou a v celém rozsahu ji zamítl. Odvolací soud proto podle § 219 o.s.ř. napadený rozsudek včetně správného akcesorického výroku o nákladech řízení jako věcně správný potvrdil.
12. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. V odvolacím řízení úspěšnému žalovanému bylo vůči žalobci přiznáno právo na náhradu nákladů odvolacího řízení spočívajících v paušální náhradě hotových výdajů za 2 úkony právní služby (sepis vyjádření k odvolání, účast při jednání před odvolacím soudem) po 300 Kč dle vyhl. č. 254/2015 Sb.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, jen za podmínek stanovených v ust. § 237 o.s.ř.

Praha 25. ledna 2018

JUDr. Ivana Kotrčová v. r.
předsedkyně senátu